І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го БЕРЕЗНЯ 1961 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 16, 1961 — No. 49. — VOL. LXVIII.

УРЯД ПРОДОВЖУЄ ЗАХОДИ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

СЕНАТ МАЄ УХВАЛИТИ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО $ 393-МІЛЬЙОНОВУ ДОПОМОГУ РАЙОНАМ ІЗ БІЛЬШИМ ЧИСЛОМ БЕЗРОБІТНИХ

Вашингтон. — Уряд президента Кеннеді продовжує заходи проти безробіття, натискаючи на Конґрес, щоб якнайшвидше ухвалив ті всі законопроєкти, які уряд предложив на те, щоб скріпити економіку. Президент видав розпорядження різним урядовим аґенціям, щоб негайно видавали ті фонди на будову домів і шляхів, які мали бути зужиті пізніше в цьому році. 14-го березня Сенат розглянув справу урядової допомоги тим районам, в яких від довшого часу існує більше число безробітних. Південні демократи на спілку з республіканцями пропонували, щоб Конґрес мав постійну контролю над фондами районів із більшим числом безробітних, а північні демократи висловилися за те, щоб цю справу контролював уряд за допомогою своїх аґенцій. Південні демократи програли, бо Сенат більшістю 49-ох голосів до 45-ох відкинув їх внесок. Сподіваються, що 15-го березня Сенат ухвалить законопроєкт про те, щоб уряд міг видати на поборювання безробіття $393 мільйони. Два республіканські сенатори підтримали демократів в тому, щоб уряд контролював розподіл цих фондів. Це сенатори-республіканці — Дж. Джевітс із Ню Йорку і Купер із Кентаки. Секретар праці Артур Дж. Ґолдберґ в промові у Мілвокі, Висконсин, закликав республіканців, щоб підтримували урядові проєкти для поборювання безробіття, яке не є партійною проблемою, тільки загальнонаціональною. В урядових проєктах, казав Ґолдберґ, немає жадної партійної політики, і тому обидві партії повинні спільно підтримувати уряд в боротьбі для скріплення економіки і ліквідації великого числа безробітних, яке, як виявляє статистика, і надалі зростає, хоч і є певна надія, що число безробітних почне зменшуватися у весняних місяцях, коли почнуться фармерські роботи і пожвавиться рух у будівельному промислі. На думку Ґолдберґа число безробітних може збільшуватися навіть і тоді, коли вже буде видко деяку поправу в економіці. Ґолдберґ твердив, що ще не можна напевно твердити, що рецесія вже дійшла до свого „дна", бо заява в цій справі секретаря торгівлі була тільки висловом надії, а не рішучим твердженням. Департамент праці звітує, що число безробітних в фабричних промислах в лютому цього року значно збільшилося. Число безробітних в лютому виносило 5.705.000, найбільше від 1941-го року. Секретар праці заявив, що Конґрес повинен якнайшвидше ухвалити ті законопроєкти, які уряд предложив, бо тоді економіка скріпиться і зменшиться число безробітних.

СТАН ЗДОРОВ'Я ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА УНСОЮЗУ Д. ГАЛИЧИНА ВСЕ ЩЕ НЕ ПЕВНИЙ

Ню Йорк. — Головний предсідник Українського Народного Союзу та президент Українського Конґресового Комітету Америки п. Дмитро Галичин, як уже інформовано, перебуває в лікарні після нещасливого випадку, який трапився йому минулої п'ятниці, 10-го березня ввечері на зупинці підземної залізниці. Впавши на кам'яних сходах, п. Д. Галичин важко потовк собі голову і був перевезений кареткою рятункового поготівля до шпиталю, де від того часу перебуває під опікою лікарів і своєї дружини п-ні Стефанії. Розмірів потовчення, з уваги на загальний стан недужого, ще досі не можна було в усіх деталях встановити, але стверджено, що чашка не була заломана, хоч зазнала потовчення. Пізніше в суботу і неділю недужий повернув до притомности, але має труднощі в говоренню і лікарі наказали для нього абсолютний спокій. Були також деякі труднощі у віддиху, але їх полегшено лікарськими заходами. Є багато познак, що п. Д. Галичин поступово перемагає свою недугу і є надія, що він її вповні переможе та вернеться до повного здоров'я, чого йому від серця і душі бажають усі його численні приятелі, співробітники та загал громадянства. Тим часом, в лікарні він все ще перебуває на списку критично хворих.

Домагаються $ 350 мільйонів на приспішення дослідів над атомом

Вашингтон. — Президентів Дорадчий Науковий Комітет рекомендує збільшити на чотири рази ті фонди, які призначається на досліди над атомом, щоб тим способом ЗДА не дали себе випередити науковцям із СССР, які стараються вести перед в цій ділянці. Тепер ЗДА „грають провідну ролю" в цій ділянці, противиться тому, щоб справу щоб те провідне становище затримати і надалі. Щоб це могло статися, ЗДА мусять вибудувати новий великий розбивач атомів. Тепер ЗДА на фізичні атомові досліди видають річно $96мільйонів, але вже за кілька років ця сума мусить значно збільшитися, і коло 1970-го року треба буде річно видавати вчетверо більше, від $350 мільйонів до $400 мільйонів. Комітет doраджує фінансувати ті проєкти, які підтримував попередній президент Айзенгавер, але які відкинув був Конґрес в 1959 році, і минулого року.

Представники ЗДА і Канади обговорюють спільні економічні проблеми

Вашингтон. — 13-го березня почалася у Вашингтоні конференція представників Канади і ЗДА, на якій мають розглянути торговельні та інші спільні для обох держав проблеми. Треба тут зазначити, що ЗДА і Канада, — це найбільші в світі партнери. Канадійську делеґацію очолює міністер фінансів Доналд М. Флемінґ, а її членами є міністри: торгівлі і фінансів Джордж Гіс, податків Джордж Новлен, і рільництва Френсіс Гамілтон. Американську делеґацію веде державний секретар Дін Раск, а крім нього в конференції беруть участь секретарі: скарбу — Даґлес Діллон, внутрішніх справ — Стюарт Юдолл, рільництва — Лютер Годжес. Раск сказав, що між сусідами є деколи непорозуміння, коли собаки витопчуть квіти, або коли діти м'ячем виб'ють вікна. Флемінґ відповів, що на конференції обговорюються проблеми, які виникають між добрими сусідами. Приязнь між ЗДА і Канадою дозволяє на те, що можна ці проблеми сусідів обговорювати з найбільшою щирістю. Між іншим, на конференції обговорюють справу податкових полегш канадійським фірмам із виключенням від цих полегш американських фірм, що існують в Канаді, як філії американських корпорацій. Канада хотіла б продавати більше нафти ЗДА. Головною проблемою конференції є справа збалянсування торговельного бюджету в обидвох державах.

● **Республіканський** конґресмен з Індіяни Ірл Вилсон заявив, що республіканці повинні припинити обороняти політику попереднього президента Айзенгавера, бо вибори вже давно скінчилися. Республіканці, каже конґресмен Вилсон, повинні тепер бути „сторожовою собакою" того всього, що робить демократична більшість в Конґресі.

● **Пресовий** секретар Білого Дому П'єр Салінґер пропонує, щоб встановити музичну або малярську нагороду під керівництвом Білого Дому. Гроші на цю нагороду приходили б із приватних пожертв, і її могли б діставати музики або мистці усіх народів.

ПРЕОСВ. КИР АМВРОЗІЙ СЕНИШИН В НАЙБЛИЖЧУ СУБОТУ ВІДПРАВИТЬ АРХИЄРЕЙСЬКУ СЛУЖБУ БОЖУ В КАТЕДРІ СВ. ПАТРИКА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут офіційно повідомлено, що екзарх стемфордської дієцезії Української Католицької Церкви Преосв. Кир Амврозій Сенишин в найближчу суботу, 18-го березня, о год. 11-ій рано відправить в місцевій катедрі св. Патрика та в присутності кардинала Френсіса Спелмана торжественну архиєрейську Службу Божу в намірenні Української Католицької Церкви за залізною заслоною у 15-річчя її переслідування безбожним большевизмом. У цій архиєрейській Службі Божій візьмуть участь, як співслужителі, священики інших національних груп, як також численне наше духовенство, репрезентуючи всі єпархії терплячої Української Католицької Церкви: львівську, перемиську, станиславівську, ужгородську, пряшівську та криживоцьку. Треба сподіватися, що в цій врочистій відправі Служби Божої українським католицьким Владикою та в українському обряді в найбільшій катедрі світової метрополії візьмуть масову участь наші громадяни, приймаючи св. Тайни та прилучуючи свої молитви в намірenні нашої переслідуваної Церкви, її Владик із митрополитом-ісповідником Кир Йосипом Сліпим на чолі, її священиків і вірних та в намірenні всього нашого поневоленого народу.

ЗДА проти ревізії постанов Ради Безпеки щодо Конґа

Вашингтон. — Американський уряд позитивно ставиться до відбутої в минулому тижні конференції 18-х лідерів Конґа в Тананаріві, як до поважної спроби розв'язати важливу проблему конґолійського державного устрою і взаємовідношення тамошніх країн і окремих проводирів. Проте водночас американський уряд противиться скасуванню ухвали Ради Безпеки з 21 лютого ц. р., яка уповажнювала міжнародне військо Об'єднаних Націй в Конґо вжити силу, щоб не допустити до тамошньої громадянської війни. Американські керівні кола стоять на становищі, що поки комуністичний прем'єр провінції Орієнталь Антуан Ґізенґа не підчиниться ухвалам в Тананаріві і поки він далі претендує на лідера цілого Конґа й користується при цьому підтримкою збоку СССР, З'єдиненої Арабської Республіки, Ґвінеї, Малі і Ґани, так довго існуватиме реальна небезпека громадянської війни, до якої Об'єднані Нації не можуть допустити. Американські чинники сподіваються, що Ґізенґа таки візьме участь у наступних конференціях конґолійських лідерів, які відбудуться в самому Конґо. Тим часом в столиці Конґа Леопольдвілі урочисто святкувано успіх конференції в Тананаріві. Уряд Жозефа Ілео проголосив окрему проклямацію в цій же справі. Для урядів і шкіл проголошено вільний день, а в католицьких святинях відправлено Богослужби. Найближчою нарадою буде з'їзд голів всіх провінцій і тоді покажеться, чи з'явиться туди Ґізенґа.

Йдуть приготування до французько-арабської конференції про Альжир

Париж. — Одночасно в Тунісі, осідку закордонно-революційного тимчасового уряду Альжиру та в Парижі йдуть довгі наради над остаточним промощенням шляху до безпосередньої, офіційної і одвертої конференції між французьким урядом і арабськими націоналістами з Альжиру. Коли туніський президент Габіб Бурґіба вернувся з свого відпочинку в Швайцарії, що його він двічі переривав — для поїздки до Парижу на нараду з президентом де Ґоллем і на подорож до Рабату на похорон короля Мохаммеда V, то голова згаданого альжирсько-арабського уряду, Фергат Аббас, сердечно обняв його на летовищі. Воно — як коментують газети — мало публічно заперечити вістки французької преси, наче б між Бурґібою і лідерами альжирських націоналістів настав якийсь спір на тлі замирення з Францією. Гадають, що французько-арабські переговори, які закінчать шестирічну війну в Альжирі, відбудуться в Швайцарії. Головою французької делеґації має стати міністер для справ Альжиру Люї Жокс, а арабську делеґацію очолюватиме, мабуть, міністер закордонних справ тимчасового уряду Альжиру, Белькацем Крім.

ЗДА ХОЧУТЬ ЗБІЛЬШИТИ ПОСТАЧАННЯ ЗБРОЇ ДЛЯ ЛЯОСУ

Вашингтон. — Американський уряд й уряди інших західніх держав обмірковують конечність приспішеного постачання зброї і військового виряду для ляоської королівської армії, яка перебуває тепер у важких боях з підтримуваними комуністичним Китаєм і Совєтським Союзом прокомуністичними ляоськими „повстанцями". Під сучасну пору постачання харчів і зброї для національного Ляосу уже збільшене, але ж воно цілком неспівмірливе, коли порівняти його з тією збройною допомогою, з тими безупинними транспортами мілітарного виряду, що їх одержують ляоські прокомуністи від СССР і Пейпінґу. Комуністична допомога для Ляосу перевищає видатно усю дотеперішню і навіть вже збільшену останнім часом допомогу Заходу для національних сил Ляосу. У зв'язку із конечністю збільшити цю допомогу відбуваються тепер також наради між представниками ляоського національного уряду й азійськими членами Південно-Азійського Оборонного Пакту з метою поставити справу мілітарної допомоги Лаосові на перше місце в порядку нарад міністрів закордонних справ держав СЕАТО, які мають початися під кінець березня ц. р. в Банґкоку в Сіямі. Проте в політичних колах думають, що справу збільшення збройної допомоги треба буде вирішити негайно, ще перед цими нарадами, бо потім може бути запізно і комуністи використають прогаяний Заходом час для розгорнення своєї офензиви і до дальшого наступу на південні області Ляосу. Американський уряд не поспішав досі надто із збільшуванням допомоги Ляосові, бо покладав деякі надії на те, що Совєти припинять свою допомогу для ляоських прокомуністів і що в Ляосі можна буде довести до замирення. Проте, ані листи президента Кеннеді до Хрущова, ані заяви Кеннеді і державного секретаря Раска в цій справі не мали ніякого успіху. Замість впливати на замирення в Ляосі, Москва й інші члени комуністичного бльоку збільшили останнім часом свою збройну допомогу для ляоських прокомуністичних сил і посилили своє втручання у справу Ляосу, чим причинилися до дальшого загострення внутрішньої ситуації в Ляосі. Все це спонукує американський уряд zактивізувати свою мілітарну підтримку і збільшити свою допомогу для національного Ляосу.

Новий голова делеґації ЗДА виїхав до Женеви на атомову конференцію

Вашингтон. — Президент Кеннеді відбув у вівторок 14 ц. м. нараду з Артуром Діном, що його призначив на нового голову американської делеґації на Женевську конференцію в справі припинення всяких дальших атомових дослідів. Ця конференція почалася ще 31-го жовтня 1958 року. 5-го грудня мин. року перервали її до 21-го березня ц. р., ото ж у вівторок наступні в Женеві свої наради. Попереднього тижня вона відновить... Попереднім головою делеґації був Джеймс Водсворт, який став був амбасадором ЗДА в Об'єднаних Націях після Генрі Кебота Ладжа, що кандидував від Республіканської партії на віце-президента. Артур Дін, який був спільником покійного Джана Фостера Доллеса в адвокатській канцелярії в Ню Йорку, був головою американської делеґації в Панмунджомі в Кореї і тому має великий досвід у переговорах з комуністами. Президент Кеннеді висловив переконання, що вдасться дійти до порозуміння в Женеві щодо такого договору з Совєтами, який ґарантуватиме проти одностороннього порушення домови й переводження засекречених дослідів. Однак засадничо в позиції адміністрації Дж. Ф. Кеннеді супроти цієї проблеми нема розбіжностей з позицією уряду Д. Д. Айзенгавера.

Гоффман — за Міжнародний Корпус Миру

Вашингтон. — Колишній адміністратор Пляну Маршала для допомоги відсталим державам промовляючи на зборах Американського Товариства для підтримки Об'єднаних Націй, заявив, що він радо бачив би Міжнародний Корпус Миру. Гоффман сказав: „Якщо американський експеримент удасться, а я в це вірю, то я вірю, що з такою самою енерґією молоді люди в інших державах заанґажуються до подібної праці". Гоффман є керівником окремого фонду і хочуть докласти всіх зусиль, жавам, який існує при Об'єднаних Націях. Думку Гоффмана в цій справі підтримує сенатор - демократ із Ютаг Френкс Е. Мосс, який недавно вернувся з п'ятитижневої поїздки по Африці. На зборах промовляла і пані Френклін Д. Рузвелт, яка закликала американців, щоб здійснювали демократію в себе вдома, щоб її могли наслідувати за кордонами ЗДА.

МекҐоверн пропонує продати харчових продуктів на 8 більйонів долярів

Вашингтон. — Директор аґенції Харчі для миру Джордж МекҐоверн предложив президентові Кеннеді плян продати закордонним державам за чужі валюти харчів на суму 8-ох більйонів долярів. Ці харчі взяли б із урядових складів, і їх продавали б за валюти тих держав, які їх купували б. Харчі мали б продавати впродовж найближчих 4-ох років, отже кожного року ЗДА продавали б харчів за два більйони долярів. МекҐоверн пропонує, щоб Конґрес дозволив вже на цій сесії продати харчів на суму двох більйонів долярів. Пізніше мають внести проєкт про продаж харчів за 6 більйонів долярів. Президент має незабаром звернутися до Конґресу з окремим зверненням в цій справі. На прийнятті дипломатів із латинських американських держав президент Кеннеді заявив, що програма Харчі для миру гратиме визначну ролю в допомозі ЗДА Південній Америці. „Голодні чоловіки і жінки, казав Кеннеді, не можуть чекати на довгі дипломатичні дискусії". В цьому 1961-му році мали б продати харчів за 2 більйони долярів, але чужі держави платили б за ці харчі не долярами, яких вони не мають, тільки своїми валютами. ЗДА мають в своїх складах харчів на більше, як 10 більйонів долярів.

ЕКЗЕКУТИВА І ЧЛЕНИ УНС В ПОКЛОНІ СВОМУ ПАТРОНОВІ Т. ШЕВЧЕНКОВІ

Минулої суботи, 11-го березня, отже один день після того, як сповнилося сто років від часу смерти батька української нації — Тараса Шевченка, що є також патроном Українського Народного Союзу, Екзекутивний Комітет цієї великої організації відбув на Союзівці свої чергові наради і при цій нагоді склав китицю квітів біля пам'ятника Шевченкові та вшанував його пам'ять відповідною імпрезою. На фотознімці, зробленій з цієї нагоди п. Берізкою, біля пам'ятника Шевченкові стоять члени Екзекутиви УНСоюзу і Редакції „Свободи", деякі зі своїми родинами, та деякі з приявних гостей. Біля пам'ятника клячать одягнені в свої однострої пластуни Христя Падох і Юрко Стецюк. У першому ряді від ліва: п-ні Квітка Стецюк, п-ні Марія Кедрин, заступниця гол. предсідника УНС п-ні Анна Герман, а по другому боці пам'ятника: Борис Драган, п-ні Мирослава Драган, і прикладна родина Мельничуків: Євген молодший, Юстина і, за нею Василь, що при цій нагоді склали 110.00 долярів на фонд будови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. В другому ряді від ліва стоять: артист Я. Пінот Рудакевич, адміністратор

„Союзівки" В. Квас, п-ні Ірина Падох, ред. Іван Кедрин та гол. касир УНСоюзу Роман Слободян, а по другому боці пам'ятника — заступник гол. предсідника УНСоюзу Йосип Лисогір, гол. секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох та ред. А. Драган. Нема на знімці гол. предсідника УНС п. Дмитра Галичина, що скликав наради та доручив вшанування пам'яті Шевченка, але сам уже не міг взяти участи, зазнавши важкого потовчення під час нещасливого випадку попереднього вечора в Ню Йорку.

Заможні вільні країни видали на закордонну допомогу $ 27 більйонів за 4 роки

Париж. — Вільні країни Західньої Европи й Північної Америки видаткували на поміч відсталим країнам від 1956 до 1959 року включно $ 7 більйонів річно, або — докладно — разом за той період $ 27.402 000.000. З'єдинені Держави дали з того 60 %. На другому місці йшла Франція, на третьому Англія, на четвертому Західня Німеччина. В тому самому часі Совєтський Союз видаткував на закордонну допомогу $ 2.300.000.000, з тим, що з тієї суми нема ще розрахунку, отже невідомо, скільки він дістав, чи дістане титулом зворотy позик. З допомогових сум, що їх СССР видав на закордонну допомогу з закінченим розрахунком відомо тільки про $ 600 мільйонів. Докладний звіт про закордонну допомогу, ведену різними так званими посідаючими країнами для так званих потребуючих країн склала й проголосила Організація Міжнародної економічної співпраці, яка координує економічну політику 18-х західніх країн, а в їх числі також З'єдинених Держав. Відомо, що З'єдинені Держави натискають тепер на різних своїх союзників, щоб вони приймали більшу участь в несенні допомоги відсталих економічно країнам. В цьому напрямку мав говорити теж Аверелл Гарриман з італійськими державними мужами під час відвідин у Римі кілька днів тому. Йому буцім-то звернули увагу на господарські труднощі самої Італії, зокрема на її хронічну недугу безробіття.

В АМЕРИЦІ

● **Перепис населення** виявляє, що число негритянського населення в південних стейтах меншає, бо негри переселюються до північних стейтів. В 1950 р. 60 відсотків муринського населення у ЗДА жили в 11-ох південних стейтах, а 10 років пізніше в 1960 році їх там було тільки 52 відсотки. Для порівняння треба згадати, що в 1910 році в південних стейтах жило 81 відсоток негритянського населення ЗДА, в 1930-му році — 71 відсоток. 11 стейтів із негритянським населенням є такі: Алабама, Аркенсо, Флорида, Джорджія, Луїзіяна, Міссісіпі, Північна і Південна Каролайни, Теннесі, Тексас і Вірджінія.

● **Президент Кеннеді** в окремому листі просить Конґрес про повновласті давати економічну допомогу країнам, що є під комуністичною контролею. Тепер ЗДА допомагають двом комуністичним державам: Польщі і Юґославії, але уряд може це робити за кожноразовим дозволом Конґресу. Кеннеді хотів би поширити американську економічну допомогу і на деякі інші комуністичні держави.

● **Щоденник „Ню Йорк Таймс"** надрукував листа свого читача в якому звертається увагу, що президент так званого „Блу Кросс-у" в Ню Йорку Даґлес Колман дістає річну платню в сумі $55,000 річно, а посадник Ню Йорку має тільки $40,000. Члени Президентового кабінету мають по $25,000 річно. „Блу Кросс" збільшує внески від своїх членів, видаючи забагато на адміністрацію.

● **Американське Товариство** для поборювання пістряка стверджує, що щораз більше виліковується недужих на пістряка, але при тому закликає всіх пацієнтів, щоб якнайскорше зголошувалися з цією недугою до лікарів, бо це є головною умовою до того, щоб можна було вилікувати цю жахливу недугу. Люди повинні звертатися до лікарів, щоб їх перевірювали щодо недуги пістряка ще перед тим, поки ця недуга виявилася.

У СВІТІ

● **Амінторе Фанфані**, італійський прем'єр, дістав від президента Кеннеді запросини прибути до Вашинґтону з відвідинами. Ці запросини передав італійському прем'єрові т. зв. „похідний" амбасадор ЗДА, Аверелл Гарриман, який об'їздить тепер різні країни. З Риму Гарриман зробив „скок" до столиці Ірану Теґерану на дводенні розмови з королем Різою Палеві.

● **В Таліні**, столиці окупованої Совєтами Естонії, засуджено на смерть через розстріл трьох естонців у віці 44, 55 і 57 років, за співпрацю з німцями в концентраційних таборах, в яких згинуло 125,000 в'язнів.

● **У Швайцарії** три німецькі й один австрійський альпіністи здобули після 7-денних надлюдських зусиль майже неосяжний, високий на 13.000 стіп скелистий шпиль Айґер. Лідером тієї 4-членної експедиції був 31-річний німець Тоні Гібелер, референт справ альпіністики в одному західньо-німецькому журналі. Цілий той шпиль тепер — засніжений.

● **Комуно-польський міністер** закордонних справ Адам Рапацький відбув під час свого чотириденного перебування в Австрії пресову конференцію, на якій висловив переконання, що американсько - польські взаємини будуть кращати, а не погіршуватись. У відношенні до Західньої Німеччини Рапацький висловлювався дуже обережно,

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

„Поступ — так, тиранія — ні"

Гасло у заголовку цієї статті — це одна з тез, що їх проголосив президент Кеннеді у своїй промові до амбасадорів південноамериканських держав та інших гостей, запрошених на прийняття, влаштоване в Білому Домі у минулий понеділок. Це байдуже, що Президент уважав за відповідне сполучити товариську імпрезу із політичною декларацією. Сутнім змістом того вечора було не частування гостей, що здебільша прийшли з своїми дружинами, а саме та політична декларація Президента, яка наче започатковує активну політику нового мешканця Білого Дому у відношенні до Латинської Америки. Схоплена ним у 10-ох точках програма на найближчих десять років її реалізації — це головні напрямні, так би мовити, принципи, заповіджені американським Президентом, який дістав у спадщину від попереднього уряду проблему Південної Америки, як одну з найголовніших і найболючіших, що їх треба конструктивно розв'язувати.

Заява Президента, що ЗДА постачатиме й мобілізуватиме фонди й інші господарські засоби на піднесення життьового рівня південно-американських народів за зразком пляну Маршалла та санування економіки південно-американських країн на базі їх самовистачальности, ця заява була підкреслена двома основними принципами: що господарське здоров'я мусить іти впарі з політичним здоров'ям, яким єдино є воля, і що Північна Америка може успішно допомогти Південній тільки тоді, коли самі південно-американські країни викрешуть зі себе волю й енергію для поборювання своїх господарських лих. Признавши за політикою З'єдинених Держав важкий прогріх у минулому, який полягав у „недоціненні гостроти конечности звільнити народи південно-американських країн від нужди, ігноранції і розпуки", Президент водночас недвозначно натякнув присутнім дипломатам, що по нинішній день не в усіх їхніх країнах керівні кола виявляють зрозуміння для таких реформ, які мають на увазі інтерес не так званих заможних кляс, верств, родин і осіб, але інтерес народу в цілості.

Червоною ниткою в промові Дж. Ф. Кеннеді тяглася теза, що реформи соціяльно-економічного характеру не можуть бути успішними й корисними, коли проходять в атмосфері політичного гнету; що люди не можуть бути щасливими, діставши матеріяльні полегші, але втративши свободу. Президент цілком виразно адресував це до комуністичного кубинського диктатора Фіделя Кастра й диктатора Домініканської республіки Рафаеля Трухільльо, який зловживає протикомуністичними гаслами, щоб затримати власну антинародну диктатуру. „Чужинецькі сили стараються знову насадити деспотизм Старого Світу в країнах Нового Світу", — сказав Президент. Він ствердив, що завершення революції на американському континенті, започаткованої в Північній Америці 1776 року і в Південній 1811 року, може прийти тільки тоді, коли „в нашій гемісфері всі люди матимуть той самий високий життьовий рівень і коли всі вони зможуть вести своє життя в гідності і свободі... Закликаємо до соціяльних змін, що їх проводили б вільні люди, до змін у дусі Вашингтона й Джефферсона, Болівара й Сан Мартена й Марті, а не до змін, що накинули б людям тиранію, яку ми знищили півтора сторіччя тому. Наше мотто таке, яким воно було завжди: „Поступ — так, тиранія — ні", — заявив Президент.

Це була гарна, змістовна й корисна промова. Треба тільки, щоб ЗДА послідовно і вперто проводили її тези в життя. Заповіджене урухомлення перших $500,000,000 за пляном ще президента Айзенгавера не розв'яже запальної проблеми нужди в південно-американських країнах із анахронічною господарською структурою. Якщо З'єдиненим Державам під кермою президента Кеннеді вдасться бодай частинно розв'язати цю проблему, це буде історична заслуга для всього вільного світу.

Проблема не на часі

В суботу 4-го березня ц. року Генеральний Секретаріят Закордонних Справ Української Головної Визвольної Ради та зв'язане з ним Дослідно-Видавниче Т-во „Пролог" влаштували в Українському Інституті Америки публічну конференцію, присвячену — як це сказано в повідомленні — проблемам совєтської зовнішньої політики. На цій конференції серед інших доповідачів виступив з доповіддю на тему „До питання українсько-російських взаємин" відомий наш публіцист і діяч д-р Мирослав Прокоп. Видвигнувши тезу, що російського імперіялізму не годиться утотожнювати з російським народом, який, мовляв, впродовж історії також був і є поневоленим диктаторськими режимами, д-р М. Прокоп вважає, що в найкращому інтересі української визвольної політики було б змагати до наладнання таких взаємин з росіянами, щоб разом з ними боротися за визволення всіх народів, очевидно, з передумовою, що таке порозуміння і співпраця можуть наступити тільки на базі беззастережного визнання росіянами суверенно-державних прав українського народу.

Тези доповіді д-ра Прокопа ми вважаємо в наших обставинах такою подією, що віддали їм головну увагу і місце в повідомленні про цю конференцію, яке появилося у виданні цього щоденника з датою 7-го березня. З'ясовані в тому короткому повідомленні тези й пропозиції оцінили подібно й читачі, що в більшій ніж звичайно кількості зареагували як на заторкнену в повідомленні справу, так і на саме повідомлення. Все це вимагає відповідного вияснення і становища.

Не входячи — тимчасово — в суть справи, ми вважаємо, що видвигнено ті тези не на часі. Проте, вони були видвигнені на публічному українському форумі, і їх уже не можна збути мовчанкою. Подруге, дотеперішні голоси в цій, можна б сказати, наболілій справі доказують, що її не можна збути коротким, хоч і есенціональним, повідомленням, бо це може викликати цілий ряд непорозумінь. Тому то, починаючи з цього числа, надрукуємо чотирма частинами поставлений нам до розпорядження повний текст доповіді д-ра М. Прокопа. Після того віддамо місце голосам читачів, обмежуючи їх до посутніх і речевих думок і аргументів, і не будемо друкувати тих, що повторюватимуть опубліковані вже раніше аргументи. *Вкінці й самі заберемо голос і з'ясуємо редакційне становище.*

Прикладний звіт

Перед нами чепурно оформлена і під кожним оглядом дбайливо видана 62-сторінкова книжечка: „Діяльність УККА, Відділ в Боффало, 1950 - 1960". Як виходить уже з назви, в книжечці мова про діяльність центральної місцевої громадської установи, Відділу Українського Конґресового Комітету. Це — справжнє дзеркало місцевої української громади, її стану та організаційної зрізничкованости, частинно її багатобічної активности і, в першу чергу, жертвенности, що в наших обставинах говорить виразно. В цілості — це справді прикладний звіт громади в кожному відношенні. Кажемо прикладний, бо коли б кожна громада пішла за цим прикладом і бодай раз на десять років такий звіт приготовила, щойно тоді ми „пізнали б себе", свій стан посідання та свою вартість, а з цим могли б правильно оцінювати свій потенціял, свої можливості.

Такого роду звіти вимагають багато труду, але вони оплачуються, бо творять одну з важливих передумов нашого дальшого розвитку.

Мавши і знаючи бодай в межах можливостей дані про стан наших грамад, ми могли б ці дані з куди більшим успіхом використовувати в нашому плянуванні та в кожній нашій акції. З цього й була б куди більша загальна користь. Тим то книжечку, про яку мова, можна справді поставити за приклад усім нашим ґромадам.

П. Ковалів

ПРОБЛЕМИ ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА

(З нагоди Світового Конгресу Української Вільної Науки)

За цих сто років, що минули з дня смерти Тараса Шевченка, шевченкознавство пройшло дві стадії: першу стадію можна назвати публіцистично-аматорською, другу — науково-дослідною. Перехід від публіцистичного аматорства до наукового вивчення життя й творчости Т. Шевченка остаточно здійснювався десь у 20 - 30-их роках, коли виступили з своїми працями про Шевченка такі відомі шевченкознавці, як О. Дорошкевич, П. Филипович, С. Смаль-Стоцький, В. Дорошенко, В. Щурат, П. Зайцев та ін.

Перед шевченкознавством 20 - 30-их років стояло завдання звільнитися від народницького традиціоналізму в шевченкознавстві й перейти до наукового вивчення Шевченка. Навіть виклад біографічних моментів з його життя на наукових основах набирає зовсім іншого характеру, ніж звичайне публіцистичне переказування окремих етапів життя, про що яскраво свідчить праця П. Зайцева „Життя Тараса Шевченка", написана ще в 1939 році і тільки недавно опублікована, як перша спроба докладного наукового вивчення життя Поета.

Вже можна ствердити, що тепер шевченкознавство цілком поставлено на наукові основи, і завдання наших шевченкознавців — далі зміцнювати ці основи. Багато проблем залишається досі ще невирішеними, і вирішити їх може тільки наукове шевченкознавство.

За кілька днів починає свою працю Світовий Конґрес Української Вільної Науки для відзначення століття смерти Тараса Шевченка Власне, тепер відбудеться тільки Перша Сесія Конґресу, присвячена шевченкознавству. Друга Сесія, присвячена іншим сферам науки, відбудеться восени.

На цій першій Сесії Конґрес має зосередити свою увагу на проблемах шевченкознавства. Уже тепер Конґрес стоїть перед фактом появи Шевченківського Збірника — „Наш Шевченко", що оце недавно вийшов з друку. Заходами Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка, Української Вільної Академії Наук та Українського Народного Союзу опубліковано ті наукові матеріяли, які стоятимуть на Конґресі для інформації громадянства та світової науки, що цікавиться проблемами шевченкознавства. В цьому Збірнику вміщено надзвичайно цікаві й цінні матеріяли, серед них багато тих, які не були ще досі відомі широким колам українського громадянства. Великий почин уже зроблено, і цей почин треба вітати.

Перед українською вільною наукою стоїть велике й відповідальне завдання — цілком об'єктивно висвітлити постать Шевченка на тлі його доби, на тлі тих умов, в яких жив і писав свої твори Поет. Ми не маємо ще устійненої методології вивчення Шевченка як поета і громадянина. В шевченкознавстві панують ще суперечливі погляди на заслуги Шевченка в літературі і суспільстві. Немає ще устійненої думки про його політичний і релігійний світогляд. Точиться суперечка про так званий романтизм Шевченків, який, безперечно, в корені відрізняється від романтизму, що панував тоді в світовій літературі.

Такі проблеми стоять нині перед українською вільною наукою. Основне завдання — устійнити ті методологічні позиції, що на них мають стояти шевченкознавці. Ці позиції вже накреслили наші попередники. Ще покійний С. Смаль-Стоцький звернув увагу шевченкознавців, що зрозуміння творчости Шевченка й висвітлення його особистости можливі лише з національних позицій. Власне, це і є головною проблемою в сучасному шевченкознавстві. Тільки з цих позицій можна правдиво висвітлити постать Шевченка як поета і борця за ідеали, які стоять тепер в центрі уваги всього світу. Ці Шевченкові ідеали треба розкрити перед світом у більшій мірі, ніж це було зроблено досі. Світ повинен знати справжнього Шевченка, а не сфальшованого різними штучними „теоріями", на зразок теорії про так зв. „матеріялістичний світогляд" Шевченка, з яким зв'язують і „атеїзм" Шевченка.

Багатющим матеріялом для правдивого висвітлення Шевченкового світогляду можуть служити не так самі тільки твори, як численні листи та його висловлювання в Щоденнику, де поет вільно висловлює те, що було в нього на душі, без жадних прикрас, як це приписують йому ті, що хочуть, зокрема, зробити з нього атеїста. Недавно у видавництві Миколи Денисюка вийшов черговий, десятий том творів Шевченка „Листи". В цьому томі дослідник знайде багато цікавого матеріялу. „Хто не прочитає Шевченкового листування, — говориться в передмові до цього тому, — той не зрозуміє добре його поетичних творів, і тому не відтворить і його психологічного портрета".

Заслуги Шевченка перед Батьківщиною не тільки в тому, що він любив її, співчував горю свого поневоленого народу, але головно в тому, що він усе своє життя непохитно ніс прапор боротьби за волю, за кращу долю народу, висловлюючи не раз співчуття поневоленим народам. Це були його основні ідеали, за які він віддав своє коротке життя.

Нині ввесь світ головну увагу зосереджує на тих ідеалах, що за їх здійснення боровся Шевченко, Тому ім'я Шевченка й стало символом свободи, яка стоїть у центрі уваги всіх народів світу. В цьому світлі постать Шевченка повинна зайняти якщо не перше, то одно з перших місць у світовій літературі.

Такі основні проблеми шевченкознавства, що стоять перед Світовим Конґресом Української Вільної Науки. Українська вільна наука повинна зосередити свою увагу на цих проблемах, щоб остаточно розвіяти туман суперечностей, який досі окутував постать великого генія України, Тараса Шевченка.

Вісім років з Айзенгавером

Вісім років президентури Айзенгавера були роками надзвичайного росту, великих змін і важких проблем. І якщо майбутній історик захоче знайти добре їх підсумовання, то знайде його в повідомленні до Конгресу 12 січня.

У цьому повідомленні становище ЗДА розглядається не як звичний річний огляд, а з ретроспективи вісьмох років. І з цієї ретроспективи конгресмени обох партій змушені були визнати їх важливими й важкими.

Це були роки, коли світ зрозумів, як висловився президент, „катастрофічний характер нуклеарної війни і потенціяльну силу нуклеарного миру".

Це були роки замирення в Кореї, кризи Суезу, американського висаду в Лебаноні, змагання за Квімой, комуністичного заколоту на Кубі, загрози для незалежности Західнього Берліну, заснування Південноазійської організації і зміцнення НАТО.

Це були також роки розроблення програми використання атомової енергії для мирних цілей, заходів, щоб унеможливити раптовий напад, напруження, пов'язаного з випробовуванням атомових бомб, дослідження міжпланетного простору.

Айзенгавер підкреслив успіхи в справі оборони. ЗДА — ствердив він — витрачають на ракети за один день удесятеро більше, ніж витратили за цілий 1952 р. Літаки В-58 і В-52 мають вибухову силу більшу, аніж зужито її протягом цілої другої світової війни. Американські військові літаки літають із швидкістю вдвоє більшою від звуку. Сорок дев'ять атомових кораблів заплановано, з них чотирнадцять уже збудовано. ЗДА мають ракети „Атлас", які можуть досягнути ціль на віддалі 5,000 миль за півгодини, а ракети „Тор" та „Юпітер" потрапляють у ціль на віддалі 1,500 миль за 18 хвилин. У наступному році буде готовий керований з віддалі „Мінютмен".

Одночасно з такими змінами в галузі оборони, зміни в економіці та політиці, без сумніву, також дуже великі. Президент оповів, що продукція товарів збільшилась проти 1952 року майже на 25 відсотків. Минулого року пересічна американська родина мала заробітку 6,250 дол., тобто на 15 відсотків більше, ніж у 1952 р. Реальна заробітна платня робітників збільшилася за вісім років на 20 відсотків. Наполовину супроти попередніх вісьмох років зменшився час, утрачений під час страйків. Експорт піднявся до майже 20 більйонів.

Наприкінці своєї доповіді президент Айзенгавер підкреслив, що він не хоче сказати, що все є добре, бо над Берліном увесь час звисає комуністична загроза, ситуація в Ляосі небезпечна, Куба стоїть перед проблемою комуністичної інвазії, є багато важких проблем в Африці.

Айзенгавер перелічив також деякі внутрішні проблеми і м. ін. заявив: „Нашою метою, сказав він, завжди було зміцнити духові, моральні та матеріяльні сили нашої нації. Я вірю, ми зробили все можливе".

Американська Рада

Мирослав Прокоп

ДО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВЗАЄМИН

(1)

1.

Питання взаємин України з Росією є центральним, найбільш складним і водночас найбільш трагічним питанням української визвольної політики. Справа в тому, що від часу, як московські царі почали ламати умови Переяславського договору аж по сьогоднішній день, українсько-російські взаємини визначаються насильством кожночасного уряду Росії над Україною. Результатом цього є національне, політичне та соціяльне поневолення українського народу.

Політичне поневолення України випливає з факту, що панівні в російській імперії режими були і є, на ділі, антидемократичні і відмовляють своїм громадянам основних громадянських свобід. Не даючи таких свобід російському народові, вони водночас позбавляють тих прав український народ та інші неросійські народи імперії. Аналогічне становище в галузі соціяльного поневолення українського народу.

Ще страшнішим є національне поневолення українського народу в російській імперії. Це слід сказати, зокрема, про період поневолення, що його проводить ЦК КПСС і уряд СССР. Назовні сучасне національне питання українського народу видне насамперед в тому, що:

1) Центр влади над українським народом знаходиться поза Україною, точніше в Москві, а в Києві діють тільки його філіяли у постаті ЦК КПУкраїни і уряду УССР. І в самому Совєтському Союзі і у світі існуючий центр влади в Москві розглядається як російський державний центр, спадкоємець історичної російської імперії.

2) Всі галузі життя українського народу перебувають під постійним тиском національного переслідування. Такими засобами, як штучний голод 1933 року, насильні і плянові вивози українців з України і колонізація України росіянами, комуністична Москва послаблює саму біологічну субстанцію українського народу. Українську культуру, як і культуру інших неросійських народів, ставлять в СССР у підрядне становище в порівнянні з російською культурою. В подібному становищі знаходиться українська мова в умовах насильного курсу русифікації. Українська економіка уважається в Москві додатком до економіки імперії, а її розвиток зумовлений не так інтересами українського народу, як вимогами імперської економіки. Такий стан існує не зважаючи на об'єктивний ріст народного господарства України, досягнений великою працею і жертвами українського народу. Водночас будь-яку визвольну боротьбу українського народу та його прагнення до справжньої державної незалежности совєтський режим поборює найбільш безоглядними способами.

2.

Такі об'єктивні умовини, в яких приходиться жити українському народові, природним порядком закріплюють в ньому переконання, що він, подібно як і інші неросійські народи совєтської імперії, терпить насамперед гніт національного поневолення. Український народ знає, що вирішальною силою, на якій спирається панівна в Україні система, є центральна влада в Москві, і що без неї місцеві органи в Києві були б скоро скинені народом, подібно, зрештою, як і місцеві комуністичні режими в Прибалтиці, Угорщині чи Польщі також не могли б існувати без опертя на Москву.

Правда, сучасна правляча верхівка в СССР складається не тільки з самих росіян, але також з неросійських елементів. Українські, грузинські, латиські та інші неросійські комуністи чимало причинились і причиняються до поневолювання власних народів. Але всі вони є тільки допоміжним чинником, додатком до головної рушійної сили в Москві і, по суті, її органічною частиною.

Цього не можуть заперечити й самі росіяни. У своїй книжці п. н. „Истоки и смысл русского коммунизма" (Париж 1955, 157 ст.) видатний російський філософ і дослідник Николай Бердяєв так писав про ролю західніх комуністів у Третьому Інтернаціоналі: „Західні комуністи, які приєднуються до Третього Інтернаціоналу, грають ганебну ролю. Вони не розуміють, що, приєднуючись до Третього Інтернаціоналу, вони приєднуються до російського народу і здійснюють його месіяністичне покликання" (ст. 118). У ще більшій мірі це можна сказати про українських та інших неросійських комуністів. Логічно, цей же Бердяєв продовжує: „Інтернаціоналізм російської комуністичної революції — чисто російський, національний ... Ленін це типова російська людина". (стор. 94).

3.

Хоч російський народ створив клімат, в якому міг виростати російський імперіялізм, російського народу не можна утотожнювати з російським імперіялізмом. Самодержавний царський режим, що завойовував інші народи, придавлював основні громадянські свободи не тільки в Україні, але й в Росії. Також сьогодні в Російській СФСР немає свободи слова, преси, зборів, організацій, хоч, очевидно, немає там ніякого національного переслідування росіян. Крім того комуністичний режим, як зрештою і царський, компромітує російський народ, бо в його імені вчиняє великі злочини над неросійськими народами та жене росіян на підбої інших народів.

Не зважаючи на всі нещастя, які йшли на Україну з півночі, український народ не плекав ворожих замірів у відношенні до російського народу.

В дореволюційному періоді зорганізовані українські політичні групи шукали порозуміння і співпраці з поступовими російськими політичними діячами в боротьбі проти царату, надіючись, що демократія в Росії принесе не тільки соціяльну, але й національно-політичну свободу українському народові. Народжена в революції Українська Народна Республіка шукала співпраці з Російською республікою на принципах взаємного визнання і невтручання у внутрішні справи. В періоді між двома світовими війнами програми всіх українських політичних партій в принципі визнавали право кожного народу, отже й сусідів України, на самостійне

(Продовження на стор. 3-ій)

Петро Одарченко

ШЕВЧЕНКО — ГЕНІЯЛЬНИЙ МАЙСТЕР ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

(4)

Особливим багатством і оригінальністю відзначаються рими в поемі „Гайдамаки". Ось приклади багатих рим: шукати — мати, на мене — стремена. Особливістю римування в творах Шевченка є вживання неповних рим: краю — сховає, Катерина — свитині, вдово — розмову, кайдани — поганий, очерет — вечерять. Декому може здаватися, що такі неповні рими послаблюють враження від віршів. Але це не так. Навпаки, такі неповні рими, як зазначає Д. Чижевський, — „дають Шевченкові можливість уникнути тієї одноманітности, яка постає через частий ужиток тих самих граматичних форм, як рими Котляревського: виторний — проворний, дав — накивав і т. п. (Д. Чижевський. Цит. праця, стор. 428). Саме ця неповнота співзвучности сприяє тому, що рими Шевченкові стають оригінальними, несподіваними, багатими.

Великим досягненням Шевченка в ділянці римування є „внутрішня рима", себто римування слів всередині рядка:

Спи, гетьмане, поки встане
Правда на сім світі.

Між ярами, над ставами,
І святая твоя слава
Як пилина лине.

Все йде, все мине
і краю немає.

„Серед шевченківських рим, — каже Л. Ф. Стеценко, — немає жадної рими штучної, вишуканої, надуманої. Кожна стоїть на своєму місці, органічно пов'язана з логічними та ритмічними елементами поетичного твору" (Л. Ф. Стеценко. Цит. праця, стор. 34).

Повнозвучність Шевченкового вірша досягається ще одним засобом: повторенням тих самих або споріднених слів:

Україно, Україно,
Ненько моя, ненько...

Віршам Шевченка властиві такі засоби поетичного впливу, як внутрішні рими, асонанси, алітерації.

Числом внутрішніх рим з Шевченком не може зрівнятися жаден поет. До того ж кількісному їх багатству відповідає і якісне багатство тих різноманітних комбінацій, в яких вони вживаються поетом. Внутрішні рими Шевченка відзначаються своєю красою. В широкому вживанні таких засобів гармонізації вірша, як внутрішня рима, алітерації і вияснюється, можливо, найбільш довершено вся тонка гожість поезії Шевченка: зовнішньо проста, скромна, вона сповнена внутрішньої, прихованої, не кожному зорові доступної, краси.

„В особі Шевченка, — каже Богданович, — всесвітня література має поета з віршем мелодійним і прекрасним, поета, який красу своїх творів будував не на засобах поетичного впливу, що б'ють у вічі, а, навпаки, на засобах найбільш тонких — асонансах, алітераціях, внутрішніх римах; поета, який до цієї краси відзначених елементів вірша долучив іще надзвичайну силу своїх ритмів, а також оригінальність, жвавість і різноманітність метрів". (Максім Богдановіч. Творы, т. II стор. 53) (149).

В поезії Шевченка важливу ролю відіграють реторичні фігури, запитання, звернення, оклики, дуже поширені в народнопісенній творчості. Наприклад, щоб надати більшої виразности, зображуваним психічним переживанням героя, поет спочатку ствердження подає у формі запитань, а потім переходить до звернення:

Чи я ж тобі не вродливий,
Чи не в тебе вдався,
Чи не люблю тебе щиро,
Чи з тебе сміявся?
Люби ж собі, моє серце,
Люби, кого знаєш,
Та не смійся надо мною,
Як коли згадаєш.

Шевченко користується реторичними фігурами в характеристиці героїв, в опису подій, в авторській мові, в мові персонажів, „досягаючи тим надзвичайної мелодійности, образности та емоціональности" (Т. І. Комаринець. Фольклорні джерела поетики Шевченка „Збір. праць 4-ої НШК". К. 1956, стор. 118).

Великий дар мистця - маляра також великою мірою позначився на всій творчості Шевченка. Зорові образи, так само як і звукові образи, творять ту неперевершену поетичну майстерність, що ставить Шевченка на одно з перших місць у світовій поезії. Шевченко дав чудові картини рідної природи. Пейзажі Шевченка наскрізь ліричні, наскрізь емоційні:

Між горами старий Дніпро,
Неначе в молоці дитина,
Красується, любується,
На всю Україну,
А понад ним зеленіють
Широкії села.

Або ще такий виразний малюнок українського села:

Село! І серце одпочине...
Село на нашій Україні —
Неначе писанка: село
Зеленим гаєм поросло;
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво, а кругом
Широколистії тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле
І сині гори за Дніпром:
Сам Бог витає над селом.

Красу рідної природи Шевченко відбив у багатьох творах. Поетичним словом, як фарбами, малює Шевченко дивну красу Рідного Краю. Ось незабутній Переяславський пейзаж, звідки видно гори і Трахтемирів нагорі:

Іду я тихою ходою,
Дивлюсь — аж он передо мною
Неначе дива виринають,
Із хмари тихо виступають —
Обрив високий, гай, байрак;
Хатки біленькі виглядають,
Мов діти в білих сорочках
У піжмурки в яру гуляють,
А долі сивий наш козак
Дніпро, з лугами виграває.
А онде, онде за Дніпром,
На пригорі, ніби капличка,
Козацька церква невеличка
Стоїть з похиленим хрестом

З такою неперевершеністю малює Шевченко словами, як фарбами, широке полотно. Рідний пейзаж, — каже О. Дорошкевич, — „складає органічну частину поезій письменника і дає йому дійсне надхнення, збуджує в ньому могутні творчі сили" (О. Дорошкевич. Етюди з шевченкознавства. Х. -К. ДВУ. 1930, стор. 166).

Наймиліша Шевченкові пора року — це весна. Тому найулюбленіші пейзажі Шевченкові — це пейзажі весни:

Весна. Садочки зацвіли,
Неначе *полотном* укриті,
Росою Божою умиті
Біліють. Весело землі,
Цвіте, красується цвітами
Садами темними, лугами...

Чудовий опис весняного ранку дає Шевченко в поемі „Сон". Краса цього ранку контрастує з тяжким становищем поневоленого українського селянства:

А онде під тином
Опухла дитина, голоднеє мре,
А мати пшеницю на панщині жне.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА подає до відома програму Світового Конґресу Української Вільної Науки,

що відбудеться в днях

17 — 19 березня 1961 в Українському Інституті Америки в Ню Йорку:

П'ЯТНИЦЯ, 17-го березня 1961 р., год. 6-та вечора. Головна заля, 2-ий поверх

ВІДКРИТТЯ КОНҐРЕСУ

През. проф. д-р Роман Смаль-Стоцький: Відкриття.

Проф. д-р Кларенс А. Меннінґ: „Шевченко і Брюлов".

Проф. д-р Ярослав Падох: „Правний аспект процесу Шевченка в 1847 р.".

Д-р Лука Луців: „Шевченко і Москва".

Проф. д-р Володимир Січинський: „Шевченко як маляр й гравер".

СУБОТА, 18-го березня 1961 р., год. 9—12 перед пол.

ЗАСІДАННЯ КОМІСІЙ КОНҐРЕСУ

I. КОМІСІЯ: заля Округлого Стола, 2-ий поверх.

Предсідник: проф. д-р Кость Кисілевський.

Заступник предсідника: д-р Софія Рабій-Карпінська.

ДОПОВІДІ:

Д-р Марія Овчаренко: „Наголосові дублети в Шевченковій поезії".

Генерал Павло Шандрук: „Мілітарні аспекти в творах Шевченка".

Проф. д-р Ярослав Рудницький: „Шевченкова ономастика".

Проф. д-р Кость Кисілевський: „Середньо - наддніпрянські особливості Шевченкової мови".

Проф. д-р Пантелеймон Ковалів: „Вплив народної поезії на поетичну мову Шевченка".

II. КОМІСІЯ: Заля Бібліотеки, 3-ий поверх.

Предсідник: Володимир Дорошенко.

Заступник предсідника: д-р Лука Луців.

ДОПОВІДІ:

Проф. д-р Сергій Крашенінніков: „Київ за часів Шевченка". Доповідь буде ілюстрована.

Проф. Віктор Доманицький: „Синтетичні націологічні студії життя і творчости Т. Шевченка".

Проф. Дам'ян Горняткевич: „Перші монографії про малярську творчість Тараса Шевченка". Доповідь буде ілюстрована.

Проф. Павло Савчук: „Світогляд Шевченка".

Проф. Богдан Загайкевич: „Культ Шевченка в Галичині".

III. КОМІСІЯ: Заля Ветеранів, 4-ий поверх.

Предсідник: проф. д-р Володимир Січинський.

Заступник предсідника: д-р Богдан Романенчук.

ДОПОВІДІ:

Д-р Данило Богачевський: „Західньо - европейські суспільні кличі в творах Шевченка".

Проф. д-р Василь Ленцик: „Українська церква в часах Шевченка".

Проф. д-р Яр Славутич: „Звукопис у поезії Тараса Шевченка".

Д-р Богдан Романенчук: „Естетичні погляди Шевченка".

Ярослава Ковалюк: „Шевченко і панславістична думка".

СУБОТА, 18-го березня 1961 р., год. 3.30—6.30 по пол.

I. КОМІСІЯ: Заля Округлого Стола, 2-ий поверх.

Предсідник: проф. д-р Василь Лев.

Заступник предсідника: д-р Марія Овчаренко.

ДОПОВІДІ:

Д-р Марія Овчаренко: „Шевченкознавчі досліди Сергія Єфремова".

Д-р Софія Рабій - Карпінська: „Призначення жінки в творах Шевченка".

Проф. д-р Ярослав Рудницький: „Національне й універсальне в творах Шевченка".

Проф. д-р Василь Лев: „Шевченкові твори в редакції Богдана Лепкого".

Проф. д-р Володимир Янів: „Українська родина в світлі поетичної творчости Шевченка".

II. КОМІСІЯ: Заля Бібліотеки, 3-ий поверх.

Предсідник: проф. д-р Григор Лужницький.

Заступник предсідника: д-р Олександер Домбровський.

ДОПОВІДІ:

Проф. д-р Григор Лужницький: „Сценічність постатей в поезії Шевченка".

Д-р Олександер Домбровський: „Антична тематика в творах Шевченка".

Проф. д-р Іван Мірчук: „Шевченко і слов'янський месіянізм".

Проф. Роман Придаткевич: „Шевченко в історії музики 19-го сторіччя".

Борис Берест - Ковалів: „Шевченко і українське кіно".

Проф. Юрій Лінчевський: „Шевченко — друматург".

III. КОМІСІЯ: Заля Ветеранів, 4-ий поверх.

Предсідник: ред. Богдан Кравців.

Заступник предсідника: проф. д-р Микола Чировський.

ДОПОВІДІ:

Проф. д-р Микола Чировський: „Економічне положення України в творах Шевченка".

Ред. Богдан Кравців: „Нові видання з Шевченкознавства".

Ред. Антін Драґан: „Шевченко в Америці".

Петро Павлович: „Шевченкові думи в піснях Степана Руданського".

НЕДІЛЯ, 19-го березня 1961 р., год. 5.00 по пол.

КІНЦЕВА ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ І ЗАКРИТТЯ ПЕРШОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ

Головна Заля, 2-ий поверх.

Предсідник: проф. д-р Роман Смаль-Стоцький.

Заступник предсідника: проф. д-р Василь Стецюк.

ДОПОВІДІ:

Проф. Теодор Мацьків: „Шевченко - поет революціонер".

Ред. Іван Кедрин - Рудницький: „Місце Шевченка в розвитку української політичної думки".

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький: „Закриття Конґресу".

В рямцях Конґресу відбудуться:

в суботу, 18-го березня 1961 р., год. 7.30 вечора ЗУСТРІЧ З ГРОМАДЯНСТВОМ в Українському Народному Домі, 140 Друга Евня в Ню Йорку,

в неділю, 19-го березня 1961 р., год. 11.00 перед полуднем ПАНАХИДА за померлих членів НТШ в українській греко-католицькій церкві св. Юрія, 22 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку. Год. 12-та вполудне ПАНАХИДА за душу Тараса Шевченка та за померлих членів НТШ в українських православних церквах: 160-170 Захід 82-га вулиця, 334 Схід 14-та вулиця, 359 Брум Стріт — в Ню Йорку.

Год. 7.45 вечора: Святочний Шевченківський Концерт

в Карнеґі Голл, 7-ма Евня і 57-ма вулиця в Ню Йорку.

Зустріч з громадянством влаштовує Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку. Святочний Шевченківський Концерт влаштовують спільно Комітет Об'єднаних А. У. Організацій і НТШ.

В часі Конґресу відбудеться:

В НЕДІЛЮ, 19-го березня 1961 р., год. 2.30 по пол.

СПІЛЬНА РІЧНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ—УВАН НА ПОШАНУ Т. ШЕВЧЕНКА

Головна Заля, 2-ий поверх.

Предсідник: Голова НТШ, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький.

Заступник предсідника: голова УВАН, проф. д-р Юрій Шевельов.

ПРОГРАМА:

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький: Відкриття.

Проф. д-р Володимир Міяковський: „Шевченко в колі Кирило-Методіївців".

Проф. д-р Василь Лев: „Визволений Шевченко і його літературна творчість в роках 1857-58".

Проф. д-р Юрій Шевельов: Закриття.

До численної участи запрошує

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА

ПРО „КОБЗАР" Т. ШЕВЧЕНКА ЗА РЕДАКЦІЄЮ ПРОФ. Л. БІЛЕЦЬКОГО

Велика праця над творчістю Шевченка, яку проробив на склоні літ покійний проф. Леонід Білецький і втілив її в чотиритомове видання „Кобзаря" УВАН — Тризуб (Вінніпеґ 1952-1954) викликувала й викликує досі відгуки шевченкознавців і звичайних читачів. Більшість їх, як наприклад проф. Сімпсон, проф. Кірконелл, проф. Андрусишин, проф. Рудницький, позитивно оцінює цей великий вклад в Шевченкознавство. Неґативні голоси належать до рідкостей. Власне до таких голосів належить стаття д-ра Л. Луцева п. н. „Шевченко не був песимістом" в „Свободі" ч. 197/1960. В ній автор гостро критикує інтерпретацію вірша „Ой чого ти почорніло зеленеє поле", дану проф. Білецьким в третьому томі згаданого видання „Кобзаря" на сторінках 448-451. Для автора статті більш переконлива „оптимістична" інтерпретація проф. Ст. Смаль - Стоцького, що її знаходимо в праці цього вченого п. н. „Т. Шевченко. Інтерпретації". (У. Н. І. Варшава 1934). Статтею д-ра Л. Луцева захопився проф. Т. Залеський з Торонта в „Свободі" ч. 225/1960 і теж неґативно висловився пра працю проф. Л. Білецького.

У зв'язку з цим, я уважаю за свій обов'язок подати на захист покійного проф. Л. Білецького декілька завваг. Роблю це з двох причин: поперше, проф. Білецького немає вже між живими й тому він не може в цій справі забрати слово, а по други тому, що як одна з співробітниць його при виданні „Кобзаря" УВАН — Тризуб, я була познайомлена з його інтерпретаціями ще перед їх друком, коли ми вели довгі розмови на тему його праці над Шевченком.

Насамперед хочу ствердити, що проф. Білецький був добре ознайомлений з Сімовичевим поясненням згаданого вірша, а теж із „Інтерпретаціями" С. Смаль-Стоцького (пор. хочби бібліографію т. І. ст. 370, чи т. II. ст. 458). Коли ж проф. Білецький пішов в поясненні вірша „Ой, чого ти почорніло зеленеє поле" за Сімовичем, то це тільки тому, що воно було для нього більш переконливе, як пояснення проф. Смаль - Стоцького.

І справді, коли хто уважливо прочитає згаданий вірш Шевченка, то ніяк не зможе визнати його „оптимістичним". Як і всі генії, так і Шевченко, попри свою геніяльність, був рівночасно людиною. Він мав попри творчі вершини й „оптимізм", теж хвилини сумніву, безнадії і заламань. Такі хвилини переживали й Франків „Мойсей", і св. Петро, як знаємо зі Святого Письма, й інші.

Але навіть коли хто уважливо прочитає працю проф. Ст. Смаль - Стоцького, той знайде теж і в його „Інтерпретаціях" деякі місця, в яких цей шевченкознавець підкреслює Шевченків песимізм — безнадію — сумнів. Наприклад: „Рік раніше (зн. 1843 — О. В.) була в Шевченка ще якась надія на те (успіх його слова — О. В.). На це вказують слова: „може верну знову". Але ж не можна поминути мовчки, що з огляду на зовсім пригноєне серце, на холодне дупло замість серця в земляків домінантою в його почин лягає якийсь сумнів". (Стор. 26-7, підкреслення наше — О. В.).

Моменти Шевгенкового „оптимізму", що безперечно переважають в його творах, проф. Білецький підкреслює в багатьох місцях своїх пояснюльних статтей в „Кобзарі". Те саме можна сказати й про його віру в перемогу „правди й волі". Але, як сказано, Шевченко мав теж свої хвилини заламань і „песимізму", так у загально - національних, як і особистих справах. Власне згаданий вірш відбиває один із таких настроїв, тоді коли вірш „Минули літа молодії" виявляє особисту безнадію. Обидва вірші блискуче і правильно проаналізував проф. Білецький (Т. III. 448-451, Т. IV. 345-346). Тільки через штучне підтягання під певні згори накреслені рямки можна один, чи другий вірш називати „оптимістичним". А взагалі треба дивуватись, що шановні критики праці проф. Білецького узагальнюють деякі вирвані місця з його тридцятилітньої студії про духовість Шевченка, та стараються газетними статтями розв'язувати проблеми, яким треба б присвятити томи праць.

При цьому варто б тут звернути увагу на основні методологічні принципи проф. Білецького, які допомогли йому зрозуміти творчість Шевченка: „Ні один твір поета не є якась ізольована абстракція, одірвана від реальної дійсности поетових рефлексій, настроїв і переживань. Кожний твір є безпосередньою відбиткою певної психологічної духовости поета в той момент, коли той твір зроджувався вперше, виношувався і творився . . ." (т. І. стор. 363).

Шевченко — це для нас велика скарбниця духових цінноців, це геніяльне поєднання „оптимістичних" і „песимістичних" елементів, це, в деяких місцях, ще незаторкнена цілина, яка вимагає глибоких психологічних, соціологічних, філософічних, літературознавчих і інших студій, а не тільки принагідних газетних статтей.

Ольга Войценко

ЗАВВАГИ Л. ЛУЦЕВА

до статті п. Ольги Войценко.

1. Авторка написала цього листа „на захист пок. проф. Л. Білецького", який не може сам оборонитися, але ми заявляємо, що наша стаття не була жадним нападом на цього визначного нашого науковця — літературного теоретика і шевченкознавця, тільки спростуванням його невірного пояснення Шевченкового вірша, яке він повторив за В. Сімовичем, і яке без змін було фототипічним способом повторене в новому виданні „Кобзаря" — виданого ще в 1921-му році, а тепер передрукованого.

2. Авторка листа пише, що проф. Л. Білецький „пішов за Сімивичем" у своєму виданні творів Т. Шевченка тому, що пояснення В. Сімовича було для нього „більш переконливе, як пояснення проф. Степана Смаль-Стоцького". Це було б в порядку, але тоді проф. Л. Білецький повинен був це зазначити і написати, що він відкидає пояснення Степана Смаль-Стоцького як таке, з яким він не погоджується. Коли ж він цього не зробив, то ми маємо право здогадуватися, що він не доглянув пояснень Ст. Смаль-Стоцького.

3. Пані О. Войценко приймає за свої пояснення проф. Л. Білецького, пишучи: „І справді, коли хто уважливо прочитає згаданий вірш Шевченка, то ніяк не зможе визнати його за „оптимістичний". — А ми таки твердимо протилежне за академіком Степаном Смаль-Стоцьким, який вияснив, що вірш „Ой чого ти почорніло" є в формі розмови між „зеленим полем" (Україною) і сучасниками Шевченка. Коли так дивитися на цей Шевченків вірш, (а інакше не можна його розуміти!), то ніяк не можна уважати цю поезійку за „песимістичну" у відношенні до майбутнього України, яка виразно заявляє, що вона „ще буде зеленіти". І тому ми не можемо погодитися з поясненням проф. Л. Білецького, який написав, що Шевченко в цьому вірші „не бачив в перспективі майбутнього жадного просвітку на можливе відродження України".

Песимістично дивився Шевченко тільки на майбутнє тих своїх земляків, які розмовляли з „зеленим полем" (Україною), і писав про них, що вони „вже не вернуться на волю". Нам не є ясно, на якій основі міг проф. Л. Білецький написати, що Шевченко думав, що українці будуть на віки тільки „робочою, хліборобською силою, а духова нація, вільна і самостійна Україна вже не відродиться ніколи".

4. Шевченків вірш „Минули літа молодії" відноситься до особистого життя поета, і тому не можна його притягати на оборону Шевченкового „песимізму" щодо майбутнього України.

5. Ми не писали рецензії на видання „Кобзаря" в редакції проф. Л. Білецького, і тому не має слушности авторка листа, пишучи, що ми на основі „деяких вирваних місць" обезцінюємо „його 30-річну працю про духовість Шевченка".

6. На закид пані О. Войценко, що не можна „газетними статтями розв'язувати проблем, яким треба б посв'ятити цілі томи", відповідмо, що не є вірне її становище, бо такі визначні шевченкознавці, як І. Франко, В. Щурат і М. Возняк з успіхом розв'язували важливі проблемя Шевченкознавства таки на сторінках періодичної преси. А втім, де є тепер можливість видавати грубі томи?

Л. Луців

ДО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВЗАЄМИН

(Продовження зі стор. 2-ої)

державне життя. Один з найбільш видатних речників української державницької ідеології — Вячеслав Липинський передбачав навіть, що для самостійної української держави „політичний союз з Білорусею і Великорусею — це категоричний імператив закордонної політики нашої будучої держави" (Вячеслав Липинський: „Листи до братів-хліборобів", 1926, ст. 392).

Організований український визвольний рух в часі другої світової війни також ставив своєю метою дружбу і співпрацю з іншими народами.

Питання українсько - російських взаємин було розглядане в часі німецької окупації України в підпільному органі Проводу ОУН „Ідея і Чин" (ч. 3 за 1943 рік) в статті М. В. Вирового п. н. „Україна і Росія". В ній м. ін. читаємо:

„Коли йде про наше ставлення до російського народу на етнографічній московській території, то тут зразу треба сказати: для нас воно не може визначатися нашим ставленням до московського імперіялізму. Виповівши нещадну боротьбу московському імперіялізмові і мобілізуючи всі сили проти його намагань і далі поневолювати Україну, ми в цей спосіб не виповідаємо війни московському народові, бо ми не хотіли б з ним ані сьогодні, ані завтра воювати... Український народ, що від століть бореться проти московського імперіялізму, з усією силою протиставляється також намаганням німецьких імперіялістів поневолювати Україну. В цій боротьбі йде український народ поруч з іншими народами, що їх поневолював московський імперіялізм, а зараз хоче поневолювати Берлін. Український народ готовий йти також в цій боротьбі з московським народом".

Таке становище організованого українського визвольного руху було підтверджене в статті видатного українського публіциста, члена УГВР і Проводу ОУН, О. Горнового, писаній в Україні в 1949 році, в умовах боротьби українського підпілля проти большевиків. У тій статті п. н. „Наше ставлення до російського народу" Горновий писав:

„Змагаючи до відокремлення України і перебудови СССР на незалежні держави всіх народів СССР, ми рівночасно прагнемо до якнайтіснішої співпраці в політичній, економічній і культурній галузях з російським народом, як і з усіми іншими народами. Російський народ наш безпосередній сусід і з ним у нас багато спільних інтересів, і співпраця з ним може розвиватися дуже успішно, якщо вона буде побудована не на імперіялістичних взаєминах, а на справжній дружбі і рівноправності".

(Далі буде)

Плянують зміни в програмі дослідження космічних просторів

Вашинґтон. — Заступник директора Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Г. Л. Драйден, зізнаючи в Науковій і Космічній Комісії в Палаті Репрезентантів, заявив, що уряд плянує зміни у видатках на програму космічних просторів, на яку уряд президента Айзенгавера признаяив суму $ 1,100 000,000. Високі урядовці і науковці вивчають цю справу і мають предложити деякі зміни Конґресові. Численні члени Конґресу вимагають, щоб приспішити програму випущення людини в космічні простори і висланя ракети на Місяць, бо побоюються, щоб СССР не випередив ЗДА в цій ділянці. Комісія веде переслухання, щоб признати видатки на цивільну космічну аґенцію на фінансовий рік 1962. ЗДА тісно співпрацюють в ділянці дослідів космічних просторів із 4-ма іншими заприязненими державами, а саме: Англією, Канадою, Японією й Францією. ЗДА стараються випродукувати сильніші ракети, які могли б висилати вгору на дальшу висоту більші штучні сателіти.

Комітет Об'єднаних Українських Організацій м. Рочестеру, Н. Й.

ВІДДІЛ УККА

Неділя, 19-го березня 1961 року

Заля ІСТМАН ТЕАТРУ

Год. 6:00 вечора

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

У 100-ЛІТТЯ З ДНЯ СМЕРТИ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В ПРОГРАМІ СВЯТА:

Святочну доповідь виголосить проф. М. ГАДЗІНСЬКИЙ;

Виступ Українського Національного Хору та Хору СУМА „ГОМІН";

Окремі сольові точки, у виконанні артистів Стефанії ФЕДЧУК, Галини КОЛОДУБ-ТИМОЧКО, Григорія ЯРОШЕВИЧА-МАНЬКО, Зенона МЯГКОГО, Марії КЛИМЦІВ та Анни ПАРУТИ;

Рецитація — Ірини ЛАВРІВСЬКОЇ;

Виступ балетної пари: Лесі БІЛОШИЦЬКОЇ і Ярослава ЗАВАРИХИНА.

Музичний супровід:

Антоніна ЯРОШЕВИЧ, Ірина КОСТИНЮК.

Передпродаж квитків в крамницях: „КУТИ" 683 Гадсон Еве.; „ШЕРЕЛІС" 558 Гадсон Еве., а в день концерту при касі, від год. 12:00 впол.

УКРАЇНЦІ ГРОМАДЯНИ міста РОЧЕСТЕРУ й ОКОЛИЦІ!

Масовою участю на Святі докажім, що ми свідома Громада! Повинністю нас усіх бути в дні 19-го березня 1961 року на концерті в честь найбільшого Сина України!

ПОВІДОМЛЕННЯ

УПРАВА 153 ВІДД. УНСОЮЗУ, ім. Л. МИШУГИ, у ФИЛАДЕЛФІЇ, Па.

повідомляє своїх Членів, що

в неділю, дня 26-го березня 1961 р.

в год. 10:00 ранку

в домі Спортового Товариства „ТРИЗУБ" при вул. Н. Брод ч. 4932, на першому поверсі (2-ий фльор)

відбудуться

Річні Звичайні ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ

зі звичайним порядком нарад.

На Зборах є запрошений головний секретар УНСоюзу

д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ,

який поінформує Членів Відділу про нові роди забезпечення до висоти 100,000 долярів та про численні інші поліпшення, які останньо ввів УНС у ділянці забезпечення та дасть огляд праці й плянів УНСоюзу.

Прохаємо всіх Членів обов'язково прибути на ці Річні цікаві Збори й в цей спосіб допомогти нашому динамічному Відділові в його дальшому розвитку.

Управа просить всіх Членів Відділу, що з яких небудь причин ще залягають зі своїми вкладками до УНСоюзу, вирівняти їх перед Загальними Зборами. Збирання вкладок відбувається в домі „Тризуба" кожної неділі, від год. 11:00 перед полуднем до год. 1:30 по полудні.

УПРАВА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 7-го березня 1961 р., в шпиталі в Елизабеті померла Наша Найдорожча

МАМА і БАБУНЯ

Югаска ПАВЛЮК

проживши 71 років.

Покійна — вдова по бл. п. Іванові — народилася в Західній Україні, а останніх 5 років жила при 123 William St., Roselle, N. J.

Похорон відбувся в п'ятницю, 10-го березня 1961 року, з української кат. церкви св. Володимира в Елизабеті, Ню Джерзі, на Rosehill Cemetery, Linden, N. J.

Залишила у глибокому смутку доньки:

Mrs. Joseph SAVINO, Mrs. Hartman WYCHOFF, Mrs. Vincent FAROZIC, Mrs. Donald HURLEY, та сина THOMAS та 10 внуків. Син WALTER згинув в II-ій світовій війні, за що Покійна була відзначена як Gold Star Mother.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Увага! ПОВІДОМЛЕННЯ Увага!

НАСТОЯТЕЛЬ та ОРГАНІЗАЦІЙНА УПРАВА СВ. УСПІНСЬКОЇ ПАРАФІЇ У.А.П.Ц. в місті ТРЕНТОНІ, Н. Дж.

запрошує

православних Українців м. Трентону, Филаделфії та Ню Йорку на

ВІДКРИТТЯ У.А.П.Ц.

ПЕРША СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

в неділю, 19-го березня 1961 р.

в приміщенні

МЕТОДІСТ ЧЕРЧ — на розі Брод-Маркет вул.

Початок Служби — в год. 10:00 ранку.

Богослужіння відслужать священики УАПЦ Трентону, Филаделфії та Дітройту.

Настоятель о. М. ВАРЕНИК

ОРГ. УПРАВА

Католики проти двох законів про допомогу шкільництву

Вашингтон. — 14-го березня зізнавав у сенатській комісії директор відділу виховання при Крайовій Католицькій Добродійній Конференції монсіньйор Фредерік Гохвалт, який заявив, що він противится тому, щоб справу позичок приватним і парафіяльним школам вирішував Конґрес в окремому законопроєкті, бо тоді не було б виглядів, щоб Конґрес ухвалив цього року той проєкт, прийнявши передтим законопроєкт про допомогу публічним школам (гайскулам). На думку о. Гохвалта треба до урядового законопроєкту додати окремий пункт про позики приватним школам, бо тільки тоді можна бути певним, що і парафіяльні школи вже в цьому році дістануть федеральну допомогу на будову шкільних будинків. Проти урядового законопроєкту виступають і інші визначні католицькі провідники. так нюйоркський кардинал Френсіс Спеллман хвалить федеральну допомогу університетам і каледжам, бо вона відноситься до всіх студентів, отже і до католиків, але виступає проти того, що урядовий проєкт виключає від допомоги парафіяльні школи. Федеральна допомога йде з податків, які платять всі американці, тому не можна її позбавляти дітей католицьких батьків, бо це було б дискримінацією однієї частини американців, які, згідно з конституцією, мають право навчати своїх дітей в приватних або в парафіяльних школах. Кардинал Спеллман домагається рівних прав для всіх, без огляду на релігію. Кардинал Ст. Луїсу, Мізурі, Джозеф Ріттер заявив, що він підтримає урядовий законопроєкт про федеральну допомогу шкільництву тоді, коли цей проєкт узглядить і католицькі приватні школи. Кардинал Ріттер казав, що в основі він є проти того, щоб федеральний уряд вмішувався до шкільництва, але коли він це робить, то повинен всіх рівно трактувати і всім давати допомогу, а не тільки публічним школам.

Брандт вимагає, щоб Захід перейняв ініціятиву в справі Німеччини

Вашингтон. — Посадник західнього Берліну Віллі Брандт, який тепер перебуває з відвідинами у Вашингтоні, вважає, що західні великодержави не повинні обмежуватися до паралізування експансивних зачіпок збоку Москви у відношенні до Західньої Німеччини й західнього Берліну, але самі повинні перебрати ініціятиву — твердить американська преса. Віллі Брандт буцім-то приїхав до Америки не тільки для того, щоб почути безпосередньо від президента Кеннеді, що ЗДА не змінили свого засадничого становища щодо проблеми з'єдинення Німеччини і збереження свободи у західній частині Берліну, але для того, щоб переконувати Президента, що він повинен зактуалізувати справу з'єдинення Німеччини, першим кроком до чого повинно б стати з'єдинення обох частин поділеного Берліну. Віллі Брандт, який став лідером німецьких соціял-демократів і в тому характері кандидуватиме в жовтні ц. р. у виборах в Західній Німеччині на становище канцлера, хоче запевнити американські керівні кола, що він і його партія не змінили б політики Аденауера, якщо прийшли б до влади. Однак приватно німецькі соціялісти признають, що вони не мають шансів перемогти у виборах, проте хочуть збільшити свої сили в західньо-німецькому парляменті. Очевидно, що центральною справою, над якою йтимуть наради у Вашингтоні з участю Брандта, це справа Берліну, яку він сам найкраще знає.

Англія проти виключення Півд.-Африканського Союзу з Коммонвелту

Лондон. — Хоча наради прем'єрів членських держав Британського Коммонвелту проходять за щільно закритими дверми, проте газети твердять, що прем'єр Геролд Мекміллен є проти того, щоб не допустити Південно-Африканського Союзу до Коммонвелту, коли той стане 31-го травня ц. р. самостійною республікою. Тому Мекміллен буцім-то не хоче допустити цієї справи на денний порядок теперішньої конференції Коммонвелту. Зате президент Ґани Кваме Нкрума і прем'єр Ніґерії Тафава Валева рішуче настоюють на дискутування справи расово-сеґреґаційної політики біло-націоналістичного уряду в Південно-африканському Союзі. Існує буцім-то компромісова пропозиція, щоб не відмовити Південно-африканському Союзові приналежности в Коммонвелті, але водночас перевести такі дебати над тамошньою расовою політикою, щоби прем'єр Південної Америки Гендрік Верверд почув із уст інших прем'єрів такі слова, яких ще ніколи не чув. Газети завважили, що д-р Верверд ішов на засідання прем'єрів Коммонвелту всміхнений, але виходячи відтіль мав похмуру й стурбовану міну. Також на понеділковому засіданні Комісії Об'єднаних Націй для справ вірчих країн в Ню Йорку, де була мова про мандат Південно-Африканського Союзу над колишньою німецькою колонією Південно-західньою Африкою, делеґат ЗДА Йонатан Бінґем гостро атакував уряд Південно-африканського Союзу, який нехтує міжнародною співпрацею і не підпорядковується ухвалам Об'єднаних Націй. Тому делеґат З'єдинених Держав поставив під сумнів, чи варта цю справу передавати Міжнародному Трибуналові в Гаазі, якщо його ухвали можуть бути знехтовані.

● **У Фінляндії** святкували 80-річчя лідера фінських соціялістів Вайно Альфреда Таннера. Він увійшов до фінського парляменту вперше, маючи 26 років, і від того часу по нинішній день є лідером тамошньої соціял-демократичної партії. На академії в його честь він заявив, що його приятелі мусять ще підождати, поки він зречеться активної ролі в політичному житті.

● **До Марокка** вернулись 1,916 марокканських вояків, які були членами міжнародного війська Об'єднаних Націй в Конґо. Марокканський уряд відкликав ту свою військову формацію в Конґо після того, як в Конґо настав гострий спір внутрі самої місії Об'єднаних Націй щодо політики супроти розсварених конґолійських ватажків. Марокканських вояків привіз назад до їх країни американський військово - транспортний корабель „Ричард Влечфорд".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

П'ЯТНИЦЯ, 17-го БЕРЕЗНЯ 1961:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Укр. Січ, Відд. 170, в год. 6:00 вечора, в УНДомі, при 96 Фліт вул. — І. Грабар, секр.

БАЙОН, Н. Дж. — Місячні збори Відд. 281 о год. 7-ій веч. в УНДомі, 37 Іст 23 вулиця. — Управа.

СУБОТА, 18-го БЕРЕЗНЯ 1961:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. „Чорноморська Січ", Відд. 14, в год. 8:00 веч., в Січовім Домі. Позамісцевих членів проситься посилати вкладки до секретаря Відділу: М. П. Отрок, R. D. 2, Cranbury, N.J.

ЙОНКЕРС, Н.Й. — Збори Т-ва Подільська Січ, Відд. 8 о год. 7:30 веч. при 13 Washington St. Вкладки можна буде теж заплатити в неділю, в год. 2-ій по пол. — В. Мандзій, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64 о год. 7:30 веч. у Вінярского на Майн вул. — Ів. Бурний, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Від. 397 Приймання вкладок від год. 3:00 до 4:30 по пол. — О. Штогрин, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва І. Франка, Відд. 372 о год. 6:30 веч. в Іґел залі при 210 Church St. —П. Шило, секр.

НЮ ЙОРК, Н.Й. — Місячні збори Т-ва Зоря, Відд. 69 о год. 7-ій веч. в залі 33 East 7th St., New York. — І. Різник.

СУБОТА, 18-го БЕРЕЗНЯ 1961:

ДІТРОЙТ, Міш. — Місячні збори Б-тва св. о. Миколая, Відд. 175 о год. 6:30 веч. в залі УНДому при вул. Martin. Місячні збори перенесено на суботу аж до відклику. — Ст. П. Крупка, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні збори Б-тва св. Юрія, Відд. 239 від год. 3-ої до 5-ої в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin вул. — М. Ковальчук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні Збори Т-ва „Верховина", Відд. 184 о год. 4-ій по пол. в домівці вид. „Булава", 423 E. 9th St., New York, N.Y. — В. Ластовецький, секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. — Місячні збори Т-ва Згода, Відд. 20 о год. 4:30 по пол в Укр. Дем. Клюбі при Grayling вул. — Й. Косій, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1961:

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Від. 397. Приймання вкладок від год. 12:00 до 1:00 по пол. — О. Штогрин, секр.

ШИКАГО, Ілл. — Річні Збори Відд. 399 о год. 12-ій в пол. в приміщенні Укр. Бесіди при 2410 W. Chicago Ave. — Управа.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 342 о год. 2-ій по пол в шкільній кімнаті ч. 2 під церквою св. Димитрія. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Збори С-цтва Преч.Діви Марії, Відд. 112 по 2-ій і 3-ій Сл. Божій в залі церкви св. Петра й Павла. — А. Шмуцок, секр.

ПАСЕЙК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва І. Франка, Відд. 97 о год. 2-ій по пол. в церковній залі при 45-47 Hope Ave. — М. Мельник, секр.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Місячні збори Т-ва Укр. Січ, Відд. 59 о 2-ій год. по пол в УНДомі при 500 Галет вул. — Управа.

АСТОРІЯ, Н. Й. — Місячні збори Б-тва св. о. Николая, Відд. 5 о год. 5-ій по пол в парафіяльній залі. — Управа.

ІСТОН, Па. — Квартальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 137 о год. 2-ій по пол в Амер.-Укр. Горож. Клюбі. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. — Місячні Збори С-цтва Благовіщення, Відділ 125 о год. 1:30 по пол при 845 N. Western Ave. — І. Подола.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 42 о год. 2-ій по пол в УНДомі при 237 Hope Ave., Passaic, N. J. — В. Марущак, секр.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 245 ім. В. Хмельницького, в год. 2:30 по пол., в залі української прав. парафії св. Тройці, при 824 Adeline St. — О. Гоянюк, голова.

МОНТРЕАЛ, Канада. — Річні Загальні Збори 473 Відд., в год. 3-ій по пол., в залі УНО, під ч. 405 Fairmount W. — О. Чайківський, фін. секр.

ТАРЗАН, ч. 4617. Доброволець на лови.

TARZAN SPOKE CASUALLY BUT POINTEDLY. "I WONDERED ABOUT YOUR HUNTING EXPEDITION--"
POMEROY REPLIED WITHOUT FLINCHING "JUST SOME ANTELOPE,OLD BOY--BUT I REALLY WANT TO BAG A BUFFALO."
"I'D LIKE TO JOIN YOU," PERSISTED TARZAN. "PERHAPS I CAN EVEN HELP." POMEROY SHRUGGED, WITH APPARENT INDIFFERENCE,"SUIT YOURSELF--"

Тарзан говорив ніби байдуже, але з підкресленням. — Я цікавлюся вашою ловецькою експедицією

Померой відповів спокійно. — Кілька антилоп, старий приятелю. — Але в дійсності я хотів би вбити буйвола.

— Я хотів би приєднатися до вас, — наполягав Тарзан, — Можливо, що я б вам навіть допоміг. Померой знизав плечима з явною байдужністю. — Робіть, як хочете...